

Σταύρος Σταυρουλάκης
Οικονομικός Γραμματέας Συνδέσμου
Ελαιοκομικών Δήμων Κρήτης (ΣΕΔΗΚ)
Αντιδήμαρχος Δήμου Αποκορώνου

Εταίρος
Σταυρουλάκης

Ο Ρόλος του ΣΕΔΗΚ στη Διαφύλαξη και Ανάδειξη της Ελαιοκομικής Κληρονομιάς

Λόγω ανειλημμένων υποχρεώσεων, ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Ελαιοκομικών Δήμων Αρήτης (ΣΕΔΗΚ) και Δήμαρχος Πλατανιά, κ. Ιωάννης Μαλανδράκης, δεν μπορεί να βρίσκεται σήμερα μαζί μας. Θα μου επιτρέψετε, όμως, να μεταφέρω το πνεύμα και τις θέσεις του Συνδέσμου, ενός φορέα που εδώ και 25 χρόνια υπηρετεί αποκλειστικά και αδιάλειπτα την ελαιοκαλλιέργεια και την ελαιοκομία της Κρήτης.

Ο ΣΕΔΗΚ, από την ίδρυσή του μέχρι σήμερα, έχει αναπτύξει ένα ολοκληρωμένο έργο που καλύπτει όλο το φάσμα της ελαιοκαλλιέργειας: από τις ορθές καλλιεργητικές πρακτικές και τις σύγχρονες μεθόδους παραγωγής ελαιολάδου, έως την ανάδειξη του πολιτισμού της ελιάς, των μνημειακών ελαιόδεντρων και των ελαιομουσείων. Με παρεμβάσεις, δράσεις και πρωτοβουλίες, ο ΣΕΔΗΚ έχει συμβάλει ουσιαστικά στη στήριξη και την προβολή ενός προϊόντος που αποτελεί θεμέλιο της κρητικής ταυτότητας και της ελληνικής διατροφικής κληρονομιάς.

Πρόσφατα, ο ΣΕΔΗΚ ολοκλήρωσε μια σημαντική δράση για τον ελαιoturισμό, η οποία σχεδιάστηκε αρχικά για τον νομό Χανίων και ήδη προγραμματίζεται να επεκταθεί, σε συνεργασία με την ΠΑΝΕΤΑΙΚ, σε ολόκληρη την Κρήτη. Η μελέτη αυτή καταγράφει και αναδεικνύει όλα τα επισκέψιμα ελαιοτριβεία, τα ελαιοτριβεία-μουσεία, καθώς και τα μνημειακά

ελαιόδεντρα του νησιού. Στην Κρήτη έχουν αναγνωριστεί περίπου 46 τέτοια δέντρα, με επιστημονικά τεκμηριωμένη ηλικία που σε ορισμένες περιπτώσεις φτάνει ή και ξεπερνά τα 3.200 χρόνια. Πρόκειται για ζωντανά τεκμήρια του πολιτισμού μας, αλλά και για ισχυρές αποδείξεις ότι η ελαιοκαλλιέργεια στην Ευρώπη έχει τις ρίζες της εδώ, στην Κρήτη, όταν σε άλλες χώρες –όπως η Ισπανία– η ιστορία της δεν ξεπερνά τον έναν αιώνα.

Παρά την ιστορικότητα, την ποιότητα και τη διεθνή αναγνώριση του κρητικού ελαιολάδου, η σημερινή πραγματικότητα παρουσιάζει σοβαρές προκλήσεις. Το μεγαλύτερο πρόβλημα αφορά τη διάθεση του προϊόντος. Είναι αδιανόητο, εν έτει 2026, πάνω από το 50% της παραγωγής να εξάγεται σε μορφή χύμα, σαν να πρόκειται για προϊόν χαμηλής αξίας. Η ποιότητα του κρητικού ελαιολάδου είναι παγκοσμίως αναγνωρισμένη, όμως η χώρα μας αδυνατεί να αξιοποιήσει αυτή την υπεραξία, κυρίως λόγω της απουσίας εθνικής στρατηγικής για ένα από τα σημαντικότερα αγροδιατροφικά προϊόντα της.

Ο ΣΕΔΗΚ έχει επανειλημμένα καταθέσει υπομνήματα στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης, επισημαίνοντας την ανάγκη αναθεώρησης του πλαισίου ενισχύσεων. Σήμερα, η ελαιοκαλλιέργεια αποζημιώνεται σχεδόν το ίδιο με μια ασκεπή γη, παρότι απαιτεί καλλιεργητικές φροντίδες, λίπανση, ψεκασμούς, κλάδεμα, συγκομιδή και αμέτρητες εργατοώρες. Η στρεμματική ενίσχυση δεν συνδέεται με την παραγωγή, γεγονός που δημιουργεί αδικίες και αποθαρρύνει την προσπάθεια των παραγωγών. Εδώ και χρόνια ζητούμε η ενίσχυση να συνδεθεί με το παραγόμενο προϊόν, ώστε να ανταμείβεται η πραγματική εργασία και η πραγματική απόδοση.

Αντίστοιχα προβλήματα υπάρχουν και στο σύστημα

αποζημιώσεων του ΕΛΓΑ. Παρότι η ελαιοκαλλιέργεια εισφέρει σημαντικά, οι παραγωγοί ουσιαστικά δεν αποζημιώνονται ποτέ, καθώς οι ζημιές από καύσωνες, ανέμους ή άλλες κλιματικές συνθήκες έχουν εξαιρεθεί από το πλαίσιο. Η αποζημίωση προβλέπεται μόνο για περιπτώσεις ψύχους, κάτι που είναι πρακτικά αδύνατο να συμβεί τους μήνες που ο καρπός ωριμάζει.

Μέσα σε αυτό το περιβάλλον, ο ΣΕΔΗΚ θεωρεί ότι η μόνη ρεαλιστική και βιώσιμη λύση είναι η δημιουργία ισχυρών συνεταιριστικών σχημάτων και μεγάλων μονάδων τυποποίησης. Μόνο έτσι το προϊόν θα αποκτήσει την υπεραξία που του αξίζει. Σήμερα, πολλά ελαιοτριβεία, όσο άριστη ποιότητα κι αν παράγουν, δεν διαθέτουν τις δυνατότητες μάρκετινγκ, προώθησης και συγκέντρωσης ποσοτήτων που απαιτούνται για να διεκδικήσουν θέση στις μεγάλες διεθνείς αγορές. Το αποτέλεσμα είναι η εξαγωγή χύμα ελαιολάδου, μια πρακτική που όχι μόνο μειώνει την τιμή, αλλά αφήνει χώρο για φαινόμενα παραπλάνησης, όπως εκείνα που αποκαλύφθηκαν το 2023, όταν κρητικό λάδι τυποποιούνταν στην Ιταλία ως «προϊόν Ιταλίας».

Οι εξελίξεις αυτές οδήγησαν σε μείωση της ζήτησης από την Ιταλία το 2024, με αποτέλεσμα περίπου 50.000 τόνοι κρητικού ελαιολάδου να μην απορροφηθούν, συμπιέζοντας τις τιμές. Η κατάσταση αυτή δείχνει ξεκάθαρα ότι η χώρα μας δεν μπορεί να βασίζεται σε εξαγωγές χύμα προϊόντος.

Ελπίζουμε ότι η πολιτεία θα προχωρήσει επιτέλους στη χάραξη μιας εθνικής στρατηγικής για το ελαιόλαδο, τη «βαριά βιομηχανία» της Κρήτης και της Ελλάδας στον πρωτογενή τομέα. Και όλοι εμείς, οι φορείς, οι παραγωγοί και οι θεσμικοί εκπρόσωποι, οφείλουμε να συνεργαστούμε ώστε το κρητικό ελαιόλαδο να λάβει τη θέση που πραγματικά του αξίζει.

